

ховано на 54 години: 18 аудиторних годин, 24 години на самостійну роботу, 12 годин на індивідуальну роботу.

Орієнтовна програма спецкурсу "Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя"

1. Вступ до спецкурсу. Основні завдання та компоненти професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя. Еколого-валеологічна компонента педагогічної культури майбутнього вчителя.
2. Еволюція еколого-валеологічних уявлень і понять.
3. Місце людини в біосфері. Взаємозалежність людини і навколишнього середовища.
4. Здоров'я людини як інтегрований показник екологічного стану навколишнього середовища. Екологічнозалежні патології людини.
5. Природовідповідність освітнього середовища як запорука здоров'я учасників освітнього процесу.
6. Підготовка майбутнього вчителя до еколого-валеологічної діяльності.
7. Предмет, об'єкт і завдання екології людини та екологічної валеології.
8. Особливості еколого-валеологічної діяльності педагога.
9. Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя.

Рекомендована література до спецкурсу

1. Бойчук Ю.Д., Шульга М.В., Цалін Д.С., Дем'яненко В.І. Основи екології та екологічного права: Навч. посібник / За заг. ред. Ю.Д.Бойчука і М.В.Шульги. – Суми: ВД «Університетська книга»; К.: ВД «Княгиня Ольга», 2005. – 368 с.
2. Бойчук Ю.Д., Солошенко Е.М., Бугай О.В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навч. посібник. – 4-те вид., випр. і доп. – Суми: «Університетська книга», 2007. – 316 с.
3. Бойчук Ю.Д., Солошенко Е.М., Ніколенко Є.Я., Савченко В.М. Основи екології людини: Навч. посібник. – Харків: ХНУ, 2007. – 546 с.
4. Гончаренко М.С., Бойчук Ю.Д. Екологія людини: Навчальний посібник. – Суми: ВД «Університетська книга»; К.: ВД «Княгиня Ольга», 2005. – 394 с.
5. Гончаренко М.С., Бойчук Ю.Д. Екологічна валеологія: Словник-довідник. – Харків: ХНУ.- 224 с.
6. Медичні проблеми екології: Навч. посібник /А.Я. Циганенко, Ю.Д. Бойчук, М.В. Кривоносов та ін. /За заг. ред. А.Я. Циганенка. – Белгород-Харків: ХДМУ, 2004. – 239 с.
7. Микитюк О.М., Бойчук Ю.Д., Іонов І.А. Екологічна безпека харчування людини: Навч. посібник. – Харків: ХНПУ, 2007. – 183 с.

МОДЕЛЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Біляковська О.О. (Львів)

Система освіти постійно змінюється, вдосконалюється відповідно до політичних, економічних та соціальних умов розвитку країни. Безумовно, що сучасний вчитель, який виховує, навчає, плекає майбутнє нації повинен бути готовим до змін, які зумовлені глобалізаційними процесами, здатним до творчого педагогічного пошуку, систематичної праці над собою. Саме професіоналізм учителя вважається однією з головних проблем на якій все частіше акце-

нтують свою увагу освітня адміністрація, громадськість, батьки. Проблеми професійної підготовки сучасних учителів присвячена низка досліджень науковців, зокрема таким її аспектам, як: теоретичні і методичні основи підготовки майбутніх учителів (О.А. Дубасенюк, О.Я. Савченко, Г.В. Троцько); формування професійно-педагогічної майстерності вчителя та розвиток його педагогічної творчості (І.А. Зязюн, Н.В. Кічук, С.О. Сисоєва); єдність теорії та практики у професійній підготовці вчителя (В.І. Бондар). Вважаємо, що педагог ХХІ століття повинен успішно реалізовувати такі основні функції: навчальну, виховну, розвиваючу, пошукову-методичну, культурно-освітню, дослідницьку, управлінську та ін.

На нашу думку, відповідь на питання: «Яким має бути сучасний вчитель?» мають дати учні, які є найзацікавленішим та найавторитетнішим джерелом, бо саме вони перебувають у найтіснішому контакті з педагогом, більше за інших відчувають його вплив (як позитивний, так і негативний). Водночас саме учні найбільше зацікавлені в такому вчителеві, який би відповідав нормам людяності та професійної майстерності. Окрім того, школярі практично не мають можливості вибору, цілковито покладаючись на везіння – з яким учителем доведеться навчатися, співпереживати, крокувати в життя. Недарма серед якостей, які мають бути притаманні сучасному вчителю, учні, насамперед, виділяють справедливість. Саме вчительська справедливість передре фаховим знанням учителя. Звичайно, що ніхто не заперечує знання предмета як важливого чинника професійної діяльності. Однак навчальний предмет є лише засобом формування особистості учня. Як показує практика, більшість учителів налаштована на передачу готових знань, тобто на безпосередню репродуктивну діяльність. Саме ця категорія вчителів намагається подати матеріал у якомога більшому обсязі, спонукаючи учнів усе засвоювати і відтворювати. Звичайно, що знання багатьох наукових фактів не є життєвоважливими, що призводить до порушення в учнів цілісної картини світу, «цінності змісту освіти видаються відірваними від системи життєвих цінностей» [1, с. 10]. За таких умов навчання учнів погіршується, слабшає предметна мотивація, з'являються суттєві прогалини у знаннях. З огляду на це сучасний вчитель повинен розуміти важливість базисних знань, умінь, які є фундаментом предмета загалом, набувають для учня конкретного прагматичного і продуктивного змісту. Водночас професіоналізм учителя факт незаперечний, а в основі його, на нашу думку, має лежати досконале знання педагогічних технологій. Вважаємо, що сучасний педагог повинен обрати гнучку технологію навчання, а саме «технологія навчання має бути еластичною, заздалегідь налаштованою на розтягування і стискання. Тверда регламентація завжди заважає досягненню високих результатів. Вузлові положення мають виконуватися завжди твердо і неухильно, а між ними – простір для творчості вчителя» [2, с. 47].

Підсумовуючи, зазначимо, що школі потрібен вчитель, який:

- бачить у кожному учневі не горезвісний «об'єкт педагогічного впливу», а самостійну особистість, яка постійно змінюється, розвивається;
- вміє жити в реальному світі, об'єктивно сприймати факти і працювати з ними;
- здатний орієнтуватися у будь-якій ситуації на сутнісні аспекти, визначати її психологічні основи, передбачати прямі й опосередковані наслідки кожного свого рішення і вчинку, об'єднувати окремі події в насичені єдиним смислом системи;
- долає репродуктивний вплив зовнішніх побічних чинників на розвиток власної особистості і стосунки з учнями;
- бере на себе відповідальність за розвиток ситуації, усвідомлює, що

саме доросла людина має розуміти, що відбувається з дитиною і як їй допомогти;

- уміє дозувати міру свого втручання в особисте життя учня;
- може дозувати ступінь своєї активності, розподіляти увагу між усіма дітьми найоптимальнішим способом;
- здатний змінюватися у мінливому світі і змінювати світ на краще;
- не вдається до демагогічних гасел, не підмінює справу словами, а робить її надійно, з повною віддачею [3, с. 44–45].

Якщо ми не здатні виплекати такого вчителя, то школі й суспільству загалом не допоможуть жодні перебудови, гасла, матеріальні заохочення, найкращі концепції та програми.

Література

1. Освітні технології / За ред. О.М. Пехоти. – К.: «А.С.К.», 2002. – 255 с.
2. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 616 с.
3. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 335 с.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Гвоздецька Г.В., Кропивницька Л.М. (Дрогобич)

Сучасні соціально-екологічні перетворення і прагнення скоріше подолати кризову ситуацію в Україні неможливі без фахівців високої кваліфікації в будь-якій галузі діяльності, а особливо в педагогічній, де помилки і відсутність професіоналізму коштують особливо дорого. Тому якість підготовки спеціалістів є гострою проблемою багатьох навчальних закладів і насамперед педагогічних. Що і пропонується в документах Болонського процесу.

Інтеграція України в Європейський освітній простір вимагає приведення моделі, структури, змісту вищої школи, а також критеріїв і методик оцінювання знань студентів, якості професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців до загальноєвропейських вимог. Першочерговим у досягненні відповідності стандартам Європейської системи освіти, яка виходить із знань, умов та навичок випускника Вишу, є впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу та системи об'єктивного контролю знань студентів.

Організація модульно-рейтингової системи навчання майбутніх вчителів хімії на кафедрі хімії Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка дає змогу ефективно здійснити перехід до кредитно-модульної технології навчання та наближення до європейської системи залікових одиниць.

При впровадженні кредитно-модульної системи організації навчального процесу було проведено методичну роботу із технології вивчення хімічних дисциплін. Найважливішим, на нашу думку, завданням, при впровадженні кредитно-модульного навчання, є побудова модульних програм навчальних дисциплін. Змістовне наповнення модулів проводилось з використанням принципу інтеграції знань, оскільки головна мета сучасної вищої освіти, згідно